

ACHTERGROND

Celstraffen voor Nederlandse broers in ongekend grote fraudezaak

Het hoofdkantoor van bouwconcern Odebrecht in Lima, de hoofdstad van Peru. In meerdere Latijns-Amerikaanse landen heeft het bedrijf jarenlang politici omgekocht om overheidsopdrachten binnen te halen. Geldstromen liepen onder meer door Nederland. — FOTO GERMAN FALCON-EPA

Fraude Twee Nederlandse zakenmannen zijn veroordeeld voor betrokkenheid bij bijna 200 miljoen euro aan corrupt geld van bouwer Odebrecht. Het Braziliaanse concern werd berucht door een omkoopschandaal rond voormalige presidenten van Peru, Brazilië en Ecuador. Smeergeld stroomde via bv's van de broers.

Jeroen Wester vanuit Zwolle

20 april 2026 om 17:18 Leestijd 6 minuten

Ruim zeven jaar nadat rechercheurs van de FIOD zijn huis waren binnengevallen en Henk van W. hadden gearresteerd, stond de voormalige trustmanager als verdachte voor de rechter. Samen met zijn broer Paul van W. (51) moest hij zich vorige maand voor de meervoudige strafkamer in Zwolle verantwoorden in een bijzonder omvangrijke fraudezaak.

Volgens het Openbaar Ministerie waren drie Nederlandse bv's van Henk en zijn broer betrokken bij het doorsluizen van bijna 200 miljoen euro aan fout geld. De geldstroom hield direct verband met een van de grootste omkoopschandalen ter wereld: dat van het Braziliaanse bouwconcern Odebrecht, dat in Latijns-Amerika jarenlang politici omkocht om overheidsopdrachten binnen te halen, dikwijls tegen onnodig hoge aanbestedingssommen.

De broers uit Voorschoten werden aanvankelijk ook verdacht van meewerken aan die corruptie. Ze hadden rechtstreeks contact met het hoofd van de aparte smeergelddivisie van Odebrecht. Daarbij hadden handlangers met elkaar contact via een versleuteld communicatiesysteem en gebruikten zij schuilnamen.

De aanklager heeft die verdenking in de loop van het onderzoek laten vallen. De verdachten sluisden de miljoenen vanuit Zuid-Amerika door naar belastingparadijzen als de Britse Maagdeneilanden. Maar het is maar de vraag of ze werkelijk wisten dat hiermee een geheime pot geld ontstond die als steekpenningen diende voor politici, tot en met het niveau van presidenten aan toe.

Wel bleef justitie ervan overtuigd dat de broers, Henk voorop, geld 'zwartwasten', een soort omgekeerd witwassen. Dat werkte als volgt. Odebrecht gaf op papier miljoenenopdrachten aan de Nederlandse bv's, van het bouwen van een brug in Venezuela tot het onderhoud van een energiecentrale in Angola. De bedrijfjes in Nederland hadden de benodigde kennis en kunde helemaal niet en huurden daarvoor als een soort aannemer andere bedrijven in. Die onderaannemers waren heimelijk aan Odebrecht verbonden bedrijven.

Resultaat was dat Odebrecht via de Nederlandse route zijn investering omkatte tot een pot zwart geld bij een geheime dochter in een belastingparadijs. Uit deze kas werden politici betaald, wat de Nederlandse verdachten niet zouden hebben geweten. Wat ze wel wisten, was dat ze doorgaans een percentage van 4,5 procent van de geldstroom mochten houden. Misschien heette daarom een van de betrokken bedrijven die Henk oprichtte Lemamo B.V. Dat stond voor *Let's make money*.

Er werd slechts een papieren werkelijkheid gecreëerd, aldus het Openbaar Ministerie

---

'Tón groot theaterstuk'

EEN GROOT THEATERSTUK

De officier van justitie zei vorige maand ter zitting dat alle opdrachten die de bv's van Henk kregen onderdeel waren van één groot theaterstuk. Via een geraffineerde keten van betalingen liet Odebrecht wit geld ondergronds gaan. En daarbij speelden de Nederlandse broers een cruciale rol.

Alle contracten met de bv's in Nederland waren er slechts om dubieuze geldstromen te onderbouwen, om ze te verantwoorden tegenover banken, belastingdiensten en de rest van de buitenwereld. Er vonden volgens de aanklager geen echte onderhandelingen plaats met opdrachtgever Odebrecht. Er werd slechts een papieren werkelijkheid gecreëerd, met contracten die dikwijls achteraf werden opgesteld - meestal geantedateerd - en waarbij eerder afgesproken prijzen en hoeveelheden zomaar werden aangepast.

Het OM sprak van „fictieve contracten”. De aanklager gaf legio voorbeelden van contracten die lang na de vermeende ondertekening waren opgesteld. Een overeenkomst van 5 maart 2012 bleek bijvoorbeeld pas op 14 december 2012 te zijn aangemaakt. Die datums zijn soms „ongelukkig geformuleerd”, erkende Henk.

Kern van de aanklacht: het veelvuldig plegen van valsheid in geschrifte en het deelnemen aan een criminele organisatie met het oogmerk om valsheid in geschrifte te plegen. Justitie eiste vijf jaar onvoorwaardelijke gevangenisstraf voor Henk, en 300 uur taakstraf voor Paul.

Voor de rechters was het vorige maand van belang om ook eens het verhaal van de verdachten te horen, want tijdens het onderzoek hadden de zakenmannen slechts mondjesmaat verklaard. „U heeft beiden voornamelijk gezwegen”, zei de voorzitter, die benieuwd was of zij bereid waren nu wel vragen te beantwoorden. De verdediging van hoofdverdachte Henk bleek overzichtelijk. Alle transacties waren volgens hem gedaan in het kader van „fiscale planning”, een eufemisme voor belastingontwijking. Hij zat er alleen maar tussen om belastingtechnische redenen. Henk schoof jarenlang in Nederland een van zijn vele bv's ertussen zodat Odebrecht minder belasting hoefde af te dragen, zo was de lezing.

Ter zitting bleek dat sommige bv's van Henk opgericht werden op verzoek van Odebrecht. Voor een van de bv's ontwierpen ze in Brazilië zelfs het logo. Het concern stuurde alle contracten aan, die tussen Odebrecht en de bv's en die van de bv's met de derde partij die eigenlijk weer van Odebrecht was. Op het kantoor van Henk schoof de Argentijnse broer van de 'chef smeergelddivisie' aan. Die werd ook aandeelhouder in bv's van Henk en onderhield contact met Zuid-Amerika - nooit via e-mail maar altijd via een besloten communicatiesysteem. Dat was volgens verdachten ook de reden dat er door justitie nauwelijks correspondentie is aangetroffen over de gesloten contracten - alsof er geen onderhandelingen waren.

Ik ben niet zo goed met computers, ik ben geen boekenlezer

Henk van W. – hoofdverdachte

Belastingconstructie?

Officier van Justitie Jan Bezem, die zelf in het verleden zowel belastinginspecteur als belastingadviseur is geweest, wilde ter zitting weten wat nu precies de fiscale logica was. Want, zo redeneerde hij, de gekozen constructies misten juist belastingvoordelen. Sterker, ze gaven soms een nadeel. Kortom, de aanklager ziet het tussenstation van Nederland niet als een belastingconstructie, maar als een poging geldstromen te verhullen.

Hoofdverdachte Henk, die van vele vennootschappen directeur en/of aandeelhouder was, legde uit dat hij vijftig tot honderd contracten per dag tekende, maar de inhoud ervan vaak niet precies kende. Als zijn fiscaal adviseur bij kantoor Greenberg Traurig zei dat het goed was, was het goed. Want Henk was geen fiscalist, geen jurist, geen specialist. „Ik ben niet zo goed met computers, ik ben geen boekenlezer.” En: „Als ik één ding niet kan, is het leidinggeven.”

Hij zei: „Ik heb me altijd omringd met adviseurs, juist om binnen de kaders van de wet te blijven, om bij te dragen aan de welvaart in Nederland.”

Een groot protest voor het Braziliaanse kantoor van Odebrecht in 2017. Demonstranten eisen verder onderzoek naar het omkooptschandaal waar het bedrijf dan al enkele jaren in verwickeld is. — FOTO ORLANDO BARRIARC/EPA

Mochten de transacties in belastingtechnisch opzicht nergens op slaan, dan was het Henk niet aan te rekenen, zo benadrukte zijn advocaat. De verdachte kon immers de overtuiging hebben mee te werken aan een belastingconstructie. De opleiding van Henk is beperkt tot het middelbaar onderwijs van de MEAO, hij huurde niet voor niets altijd specialisten in.

Overigens bleek de fiscaal adviseur van Henk ook de fiscaal adviseur van Odebrecht. Normaal zie je toch twee verschillende juristen aan beide kanten van de transactie, opperde een van de rechters, en niet één en dezelfde adviseur bij koper en verkoper? Ook opmerkelijk was dat de Nederlandse fiscaal adviseur zijn adviezen vooral mondeling gaf en daarnaast aandeelhouder werd in vennootschappen van Henk. Kantoor Greenberg Traurig blijkt zelf melding te hebben gedaan van ongebruikelijke transacties van Henk en consorten, begeleid door fiscaal adviseurs van Greenberg Traurig. Het ging om een vermoeden van witwassen dat bij de toezichthouder FIU werd gemeld.

Alle verschillende petten en belangen van betrokkenen riepen bij de rechtbank vragen op. „Vindt u het vreemd dat ik het vreemd vind?“, probeerde een van de rechters.

Paul, de broer van Henk, komt niet uit de financiële sector. Hij verkocht zijn verhuisbedrijf en woonde in China toen hij vele omstreden contracten ondertekende waar een Nederlandse bv van hem bij betrokken was. Hij zei inhoudelijk van niets te weten. Hij tekende slechts de contracten omdat zijn broer en de ingehuurde fiscaal jurist zeiden dat het oké was. Waarom hij ertussen zat? „Het is mij aangereikt. Ik was er feitelijk niet bij betrokken.“

Toen verdachte Paul van W. gevraagd werd voorzitter van de plaatselijke voetbalvereniging te worden, kon dat niet meer doorgaan. „Dat doet wat met je.“

Zakelijk uitgespeeld

De crux van de verdediging was dat alle transacties echt waren, allemaal in het kader van belastingontwijking. Advocaat Alexander de Swart van Wladimiroff Advocaten hekelde de manier waarop justitie de zaak aanvankelijk aanvloog. De FIOD maakte in februari 2019 invallen en een arrestatie bekend in het kader van een corruptie-onderzoek. „Die verdenking is volstrekt van kleur verschoten.“

De advocaat wees erop hoe diep het strafrechtelijk onderzoek in Brazilië is gevallen. Daar maakte het Hooggerechtshof gehakt van het onderzoek naar Odebrecht. Het hof kwalificeerde het onderzoek als een politiek machtsproject waarbij bewijsmateriaal werd vervalst en de onderzoeksrechter partijdig bleek te zijn. De meewerkende verdachten, onder wie de baas van de smeergelddivisie, troffen een

schikking met de autoriteiten. Onderdeel van die schikking was dat ze een verklaring moesten afleggen, ook tegenover het Nederlandse Openbaar Ministerie. Daarmee waren die 'getuigen' onbetrouwbaar geworden, zo pleitte de raadsman, want dit was geen vrijwillige verklaring maar onderdeel van een deal.

Dit was temeer relevant omdat de strafzaak in Nederland voor een belangrijk deel rust op het onderzoek in Brazilië en verklaringen van een aantal meewerkende Odebrecht-verdachten. „De FIOD is van meet af aan gevoed met onrechtmatig verkregen bewijs. De zaak is stuk.”

Voor Henk en Paul was het een zeer lucratieve business, stelde het Openbaar Ministerie. „Ze hoefden alleen maar vennootschappen op te richten, om te katten of in te lijven, die in te schrijven bij de Kamer van Koophandel, bankrekeningen te openen, de door Odebrecht opgestelde contracten te ondertekenen en de door Odebrecht betaalde bedragen door te boeken.” Daarmee verdienden ze naar schatting ten minste 8 miljoen euro. Justitie legde voor 14,3 miljoen beslag op de woning van Henk. Hun gezamenlijke holding heeft volgens de laatste beschikbare informatie nog 29 miljoen euro aan bezittingen.

Voor de rechter legden de broers vorige maand uit dat ze door de hele affaire zakelijk uitgespeeld zijn. „Mijn bestaan is feitelijk gepauzeerd”, zei Henk. Ook Paul voelde de afgelopen jaren de pijn van wat een strafrechtelijk onderzoek betekent. Toen hij gevraagd werd voorzitter van de plaatselijke voetbalvereniging te worden, kon dat niet meer doorgaan. „Dat doet wat met je.”

Maandag achtte de rechtbank in Zwolle de verdenkingen van het openbaar ministerie in grote lijnen bewezen. De rechter acht bewezen dat Henk jarenlang betrokken was bij schijnconstructies en valse facturen waarbij hij de ING misleidde. Zelfs, zoals de broers beweren, als het hier om belastingontwijking zou gaan, rechtvaardigt dat nog niet dat documenten vals worden opgemaakt en geantedateerd.

De bedrijven in Nederland zijn gebruikt „met geen ander doel dan het faciliteren van fraude”. Henk pleegde meermalen valsheid in geschrift en nam deel aan een criminele organisatie. Hij verdiende zo „gedurende een lange tijd op makkelijke wijze ten onrechte veel geld”. Paul is dinsdag alleen veroordeeld voor valsheid in geschrift. De rechter strafte Henk milder dan de eis van justitie en broer Paul zwaarder. Henk werd veroordeeld tot 2,5 jaar onvoorwaardelijke gevangenisstraf. Broer Paul moet 8 maanden de cel in.

De zakenmannen gaan in hoger beroep want volgens hun raadsman miskent de rechter dat de transacties door Odebrecht altijd zijn voorgespiegeld als belastingconstructies en daarop hebben zijn cliënten vertrouwd. Het OM studeert nog op het vonnis.